

МАТЕРІАЛИ КРУГЛОГО СТОЛУ,
присвяченого 85-річчю відділу навчання географії та економіки
Інституту педагогіки НАПН України

**ІСТОРІЯ – ДІАЛОГ –
ТРАЄКТОРІЯ РОЗВИТКУ**

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК
ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ НАПН УКРАЇНИ
ВІДДІЛ НАВЧАННЯ ГЕОГРАФІЇ ТА ЕКОНОМІКИ

ІСТОРІЯ – ДІАЛОГ – ТРАЄКТОРІЯ РОЗВИТКУ

МАТЕРІАЛИ КРУГЛОГО СТОЛУ,
присвяченого 85-річчю
відділу навчання географії та економіки
Інституту педагогіки НАПН України

8 жовтня 2019 р.

Київ
2019

усвідомлено присвоїти сучасні наукові відомості про неї та продовжувати мислити в її категоріях.

В умовах профільної школи географічні знання є універсальними і мають бути максимально представлені в різних змістових профілях.

Одним з чинників кризи шкільної географічної освіти також є намагання ввести картографування у зміст початкової освіти: як наслідок – окремого ґрунтового курсу з отримання базових картографічних знань і оволодіння картографічним методом індивідуального дослідництва територій в основній школі не передбачено.

Польові дослідження вказують на низький рівень володіння картографічною мовою провідників географічної культури в закладах загальної середньої освіти – вчителів географії. Основне джерело географічних знань для них є допоміжним. У школах відсутні топографічні карти місцевості проживання, не кожен випускник 9-ого класу може вказати місце розташування школи та інших закладів добре відомої йому території. Таким чином, учні починають сприймати карту як розмальовку та «мертву» книгу.

ВІДДІЛ НАВЧАННЯ ГЕОГРАФІЇ ТА ЕКОНОМІКИ В ОСОБИСТОСТЯХ: НАДТОКА ОЛЕКСАНДР ФЕДОРОВИЧ

*Віктор Надтока,
кандидат педагогічних наук,
старший науковий співробітник
відділу навчання географії та економіки
Інституту педагогіки НАПН України*

Олександр Федорович Надтока – відомий в країні науковець, дослідник, автор та співавтор чималої кількості навчально-методичної літератури.

Олександр Федорович очолював відділ навчання географії та економіки з 2012 по 2018 роки, був керівником науково-дослідних тем, керував та опонував аспірантами, що успішно захистили дисертаційні дослідження.

За свою науково-педагогічну діяльність він опублікував більше 200 праць, серед яких 2 монографії, 12 підручників для закладів загальної середньої освіти робочих зошитів, навчально-методичних посібників тощо.

Більшість свого свідомого життя він опікувався питанням розвитку географічної освіти у закладах загальної середньої освіти України: пройшов шлях від вчителя географії до методиста Київського обласного інституту післядипломної освіти педагогічних кадрів, провідного наукового співробітника та завідувача відділу навчання географії та економіки Інституту педагогіки НАПН України.

У своїх працях О. Ф. Надтока завжди визначав фундаментальне місце географічної освіти у закладах освіти, зауважуючи, що «географія, як наука, і як шкільний предмет включає в себе дві складові – природничу (фізична географія) та суспільну (економічна та соціальна географія). Шкільна географія, за своєю структурою об'єктивно є дуалістичною ...» [1]. Цей аспект, на його думку, давав комплексне просторове уявлення про усі процеси та явища у світі.

Постійно розмірковував щодо перспектив географічних та економічних курсів у школі, посиляючись на принципи дитиноцентризму, був переконаний, що «ефективніше їх реалізовувати в умовах національного курикулуму з географії та інших шкільних предметів, який діяв би за принципом відкритої системи. Коли й шкільні програми, і підручники, розроблялися та вдосконалювалися залежно від потреб навчального середовища, в умовах зворотного зв'язку між їх розробниками та користувачами» [2].

І як показують сучасні тенденції в освіті – такі погляди набувають все більшої актуальності – вони є відповіддю на всеосяжні процеси глобалізації, що стимулюють освітню систему до постійної модернізації.

В останні роки О. Ф. Надтока присвятив свій науковий потенціал розвитку економічної освіти у школі. У своїх роботах він постійно зауважував, що «своєрідно на цьому тлі виглядає проблематика забезпечення підвалин профільного навчання. Адже важче забезпечувати допрофільну підготовку у розрізі економіки, в той час коли географія перебуває у освітній галузі

«Природознавство». Таким чином, досить важко посилювати саме соціально-економічну складову шкільних географічних курсів» [1]. Це яскраво ілюструє розуміння того, що, вбачаючи на сучасні тенденції розвитку суспільства, потенціалу географічних курсів недостатньо для того, щоб сформувати економічну компетентність в учнів гімназії та ліцею.

Список літератури:

1. Надтока О. Ф. Дуалізм шкільної географії – одне з перспективних джерел удосконалення освітніх стандартів / О. Ф. Надтока // Педагогіка вищої та середньої школи // Кривий ріг: КДПУ. 2011. – С.363-368.

2. Надтока О. Ф. Перспективи розвитку методики навчання географії на основі особистісно зорієнтованого навчання / О. Ф. Надтока // Український педагогічний журнал // К.: Педагогічна думка, Випуск 2. 2015. С. 125-135.

ВІДДІЛ НАВЧАННЯ ГЕОГРАФІЇ ТА ЕКОНОМІКИ В ОСОБИСТОСТЯХ: АНАТОЛІЙ ЙОСИПОВИЧ СИРОТЕНКО

*Марія Братко,
доктор педагогічних наук, доцент,
директор Університетського коледжу
Київського університету імені Бориса Грінченка*

Відомий педагог і методист шкільної та вузівської географічної освіти, завідувач лабораторії методики викладання географії Українського науково-дослідного інституту педагогіки, заступник директора та директор Науково-дослідного інституту педагогіки УРСР, дійсний член Академії педагогічних і соціальних наук, доктор педагогічних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України, почесний академік АПН України, нині Національної академії педагогічних наук України, професор Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії – Анатолій Йосипович Сиротенко.

Він народився 1 травня 1935 р. у смт Ружин на Житомирщині, В дитинстві Анатолій Йосипович серйозно ставився до життя, мріяв стати льотчиком, також захоплювався природою. У 1953 р. закінчив Ружинську середню школу і вступив до Харківського авіаційного училища штурманів. Після закінчення училища обіймав посаду штурмана у військовій авіації, старшого механіка Інституту гідромеханіки Академії наук УРСР. Після роботи на Харківському тракторному